

KCES's Moolji Jaitha College, Jalgaon
(An Autonomous College Affiliated to KBC North Maharashtra University)

SYLLABUS STRUCTURE OF F. Y. B. A. [DRAMATICS]

**UNDER
CHOICE BASED CREDIT SYSTEM (CBCS)**

w.e.f. 2019-20

CBCS Autonomous Structure for F.Y.B.A (DRAMATICS)

SEM	CORE COURSE (12)	Ability Enhancement Compulsory Course (AECC) (2)	Skill Enhancement Course (SEC) (2)	Discipline Specific Elective DSE (4)	Generic Elective GE (2)
I	English/Hindi/MIL-1	(English/Hindi/MIL Communication) / Environmental Studies			
	DSC- 1 A				
	DSC- 2 A Dramatics				
II	Hindi/MIL/English-1	(English/Hindi/MIL Communication) / Environmental Studies			
	DSC- 1 B				
	DSC- 2 B Dramatics				
III	English/Hindi/MIL-2		SEC -1 Dramatics		
	DSC- 1 C				
	DSC- 2 C Dramatics				
IV	Hindi/MIL/English-2		SEC -2 Dramatics		
	DSC- 1 D				
	DSC- 2 D Dramatics				
V			SEC -3 Dramatics	DSE-1 A Dramatics	GE-1 Dramatics
				DSE-2 A Dramatics	
VI			SEC -4 Dramatics	DSE-1 B Dramatics	GE-2 Dramatics
				DSE-2 B Dramatics	

Details of course: DRAMATICS

Sr. No.	Course Type	Theory/Practical	No of Papers	No of Credits	Total Hours per week
01	Core Course (DSC)	Theory	12	12*06=72	72
02	Discipline Specific Elective (DSE)	Theory	04	04*06=24	24
03	Ability Enhancement Compulsory Courses (AECC)/ Environmental Studies	Theory	02	02	04
04	Skill Enhancement Courses (SEC)	Theory	04	02*04=08	08
05	Generic Elective (GE)	Theory	02	02*06=12	12
Total					120

CBCS Autonomous Structure for F.Y.B.A. (DRAMATICS)

Semester	Core Course	Paper No	Name of Course	No. of Credits	No. of Hours per Week
I	DSC-2A	DRA.111	Theory Natyashastrachi Olakh	३	३
		DRA.111	Practical Natyashastrachi Olakh (Project Report)	३	३
	AECC	1111/2222	English Communication/ Environmental Studies	२	३
II	DSC-2D	DRA.121	Theory Natya Nirmiti Prakriya	३	३
		DRA.122	Practical Natya Nirmiti Prakriya (Project Report)	३	३
	AECC	1111/2222	English Communication/ Environmental Studies	२	३
			Total Credits	16	18

CBCS Autonomous Structure for F.Y.B.A. (DRAMATICS)

Semester	Core Course	Paper No	Name of Course	No. of Credits	No. of Hours per Week
I	DSC-2A	DRA.111	Theory नाट्यशास्त्राची ओळख	३	३
		DRA.111	Practical नाट्यशास्त्राची ओळख (Project Report)	३	३
	AECC	1111/2222	English Communication/ Environmental Studies	२	३
II	DSC-2D	DRA.121	Theory नाट्यनिर्मीती प्रक्रिया	३	३
		DRA.122	Practical नाट्यनिर्मीती प्रक्रिया (Project Report)	३	३
	AECC	1111/2222	English Communication/ Environmental Studies	२	३
			Total Credits	16	18

के.सी.ई. सोसायटीचे,
मूळजी जेठा (स्वायत्त) महाविद्यालय, जळगाव

School of Performing Arts (कान्ह ललित कला केंद्र)

विषय :- नाट्यशास्त्र

वर्ग :- प्रथम वर्ष (Sem-I & Sem-II)

शैक्षणिक वर्ष :- २०१९-२०

School Of Performing Arts या शाखेच्या अंतर्गत **कान्ह ललित कला केंद्रातील नाट्यशास्त्र** या विभागाने सदर अभ्यासक्रमाचा मुळ उद्देश नाट्य या प्रयोगजीवी कलेचा सुजाण कलाकार, तंत्रज्ञ, सुज्ञ प्रेक्षक आणि कला समीक्षक किंवा कला दिग्दर्शक व कला शिक्षक निर्माण करणे हा आहे. नाटक ही कला प्रयोगजीवी, सादरीकरणाची असल्याने या अभ्यासक्रमात प्रात्याक्षिकावर सुद्धा लक्ष केंद्रीत करण्यात आलेले आहे. सदर अभ्यासक्रम सैद्धांतिक (Theory) व प्रकल्प अहवाल (Practical) परीक्षण अशा दोन भागात करण्यात आला आहे.

नाटक या कलेचे (Performing Art) शिक्षण सर्वसामान्यांपर्यंत पोहचवणे हा उद्देश आहे. भाषण व संभाषण, ऐकण्याची कला, विचारांची देवाण-घेवाण, न्यूनगंड, आत्मविश्वास, स्मरणशक्ती, स्वतःची ओळख, निर्णयक्षमता, इ. विषयांवर या अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून शिक्षण देणे. अभिनय, दिग्दर्शन आणि नाट्यकलेच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांचा व्यक्तीमत्व विकास घडून येत असतो. विद्यार्थ्यांना चांगले करीयर करण्यासाठी शिक्षणासोबत सर्वांगीण दृष्टीने विकसित असलेले व्यक्तीमत्व घडविण्यासाठी हा अभ्यासक्रम दिशा देतो.

- सदर अभ्यासक्रम एकुण १५० गुणांचा असेल.
- जुन २०२० पासून हा लागू करण्यात येत आहे.
- प्रत्येक सत्रात सैद्धांतिक (लेखी) कार्यासाठी ६० गुण व १५ गुण अंतर्गत लेखी परीक्षेसाठी असतील तसेच प्रकल्प अहवाल सादरीकरण आणि विभागात होत असलेल्या नाट्य निर्मिती प्रक्रीयेमध्ये दिलेल्या सक्रीय सहभागाचे परीक्षणासाठी ६० गुण व १५ गुण अंतर्गत परीक्षेसाठी राहतील. अशा प्रकारे प्रत्येक सत्रात एकुण १५० गुणांची परीक्षा घेतली जाईल.
- सदर अभ्यासक्रमासाठी पात्रता कोणत्याही शाखेतील 12 वी उत्तीर्ण आवश्यक आहे.
- अभ्यासक्रमासाठी माध्यम मराठी असेल.

अभ्यासक्रम

पेपर क्रमांक - १ (सैद्धांतिक विभाग) :- नाट्यशास्त्राची ओळख

प्रथम वर्ष (कला शाखा)

प्रथम सत्र (DSC- 1 A)

शै.वर्ष :- २०१९-२०

एकूण तास :- ४५

एकूण गुण :- ५०

एकूण श्रेयांक :- ३

नाट्यशास्त्राची ओळख करून घेतांना खालील घटकांचा विचार करणे आवश्यक आहे.

१) नाटक म्हणजे काय ?

२) खेळ म्हणजे काय ?

३) रंगभूमी म्हणजे काय ?

४) नाटकाचे प्रकार :- कॉमेडी / ट्रेजेडी

५) नाट्य घटकांचा परिचय :- नेपथ्य, प्रकाशयोजना, संगीत, वेशभुषा, रंगभुषा

- प्रत्येक सत्रासाठी गुणांकन करणे साठीचा तक्ता खालील प्रमाणे असेल.

सैद्धांतिक (लेखी परिक्षा)	अंतर्गत परीक्षा	एकूण गुण
६०	१५	७५

अभ्यासक्रम

पेपर क्रमांक - १ (प्रात्यक्षिक विभाग) :- नाट्यशास्त्राची ओळख

प्रथम वर्ष (कला शाखा)

प्रथम सत्र (DSC- 1 A)

शै.वर्ष :- २०१९-२०

एकूण तास :- १०

एकूण गुण :- ५०

एकूण श्रेयांक :- ३

नाट्यशास्त्राची ओळख करून घेतांना प्रात्याक्षिकात खालील घटकांचा विचार करणे आवश्यक आहे.

- १) वेगवेगळ्या पाच नाट्यशैलींचा अभ्यास करणे:- पौराणिक, ऐतिहासिक, संगीत, संस्कृत
- २) मराठी बाराखडी अभ्यास
- ३) विडंबन नाट्य किंवा मुकनाट्य यांचे सादरीकरण करणे.
- ४) नाटकाचे प्रकारानुसार सादरीकरण करणे (कॉमेडी किंवा ट्रेजेडी)
- ५) नाटकाच्या खेळाचे आयोजन करणे.

- प्रत्येक सत्रासाठी गुणांकन करणे साठीचा तक्ता खालील प्रमाणे असेल.

प्रात्याक्षिक (Project Report)	अंतर्गत परीक्षा	एकूण गुण
६०	१५	७५

अभ्यासक्रम

पेपर क्रमांक - २ (सैद्धांतिक विभाग) :- नाट्यनिर्मीती प्रक्रिया

प्रथम वर्ष (कला शाखा)

द्वितीय सत्र (DSC- 2 B)

शै.वर्ष :- २०१९-२०

एकूण तास :- ४५

एकूण गुण :- ५०

एकूण श्रेयांक :- ३

नाट्य निर्मीती प्रक्रियेसाठी खालील घटकांचा विचार करणे आवश्यक आहे.

- १) मराठी रंगभूमीचा इतिहास (स्वातंत्र्यपूर्व आणि स्वातंत्र्योत्तर)
- २) नाट्य निर्मीतीचे घटक :-
कथाबीज, कथानक, चरित्रचित्रण, संघर्ष, रसोत्कर्ष, समकालिन मुल्य
- ३) नाटक आणि इतर साहित्य कलाप्रकारातील साम्य व भेद
(कथा, कविता, कादंबरी)
- ४) नाट्यलेखन कार्यातील साहित्य मुल्य आणि सादरीकरण मुल्य यांचा अभ्यास
- ५) नाटकाचा अभ्यास :- “वाडा चिरेबंदी” (ले. महेश एल. कुंचवार)

- प्रत्येक सत्रासाठी गुणांकन करणे साठीचा तक्ता खालील प्रमाणे असेल.

सैद्धांतिक (लेखी परीक्षा)	अंतर्गत परीक्षा	एकूण गुण
६०	१५	७५

अभ्यासक्रम

पेपर क्रमांक - २ (प्रात्यक्षिक विभाग) :- नाट्यनिर्मीती प्रक्रिया

प्रथम वर्ष (कला शाखा)

द्वितीय सत्र (DSC- 2 B)

शै.वर्ष :- २०१९-२०

एकूण तास :- १०

एकूण गुण :- ५०

एकूण श्रेयांक :- ३

नाट्यशास्त्राची ओळख करून घेतांना प्रात्याक्षिकात खालील घटकांचा विचार करणे आवश्यक आहे.

- १) नेपथ्य साहित्याची ओळख
- २) प्रकाश योजना साहित्याची माहिती व वापर
- ३) पार्श्वसंगीत साहित्याची माहिती व वापर
- ४) रंगभूषा व वेशभूषा साहित्याचा वापर
- ५) नाटक आणि इतर साहित्य कलाप्रकारातील साम्य व भेद जाणून घेणे साठी कथा, कविता, कादंबरी यांचे सामुहिक वाचन करणे.

- प्रत्येक सत्रासाठी गुणांकन करणे साठीचा तक्ता खालील प्रमाणे असेल.

प्रात्याक्षिक (Project Report)	अंतर्गत परीक्षा	एकूण गुण
६०	१५	७५

पूरक संदर्भ ग्रंथ

भरतमूनीचे नाट्यशास्त्र	-	गोदावरी केतकर
नाट्यनिर्मिती	-	यशवंत केळकर
मराठी रंगभूमीचा इतिहास	-	श्री ना. बनहट्टी
नाटकीय वेध	-	वि. भा. देशपांडे
नाटकातील मिथक	-	राजू नाईक
मराठी नाटक	-	माधव मनोहर
मराठी नाट्यकोष	-	वि. भा. देशपांडे
भारतीय रंगमंच	-	आर्य रंगाचार्य
लोकधर्मी महाराष्ट्र	-	हिरामण लांजे
मराठी नाट्यसृष्टी	-	गो.म. कुलकर्णी
शेक्सपियरची शोकनाटके	-	देशपांडे परषुराम
लोकरंगभूमी	-	प्रभाकर मांडे
मराठी रंगभूमीचा इतिहास (इ.स. १८४३)	-	श्रीनिवास नारायण बनहट्टी
नाट्य समिक्षा - काही दृष्टीकोण	-	डॉ वि.भा. देशपांडे
नाटक व रंगभूमी	-	श्रीनिवास नारायण बनहट्टी
मराठीची लोककला तमाशा	-	नामदेव व्हटकर
समिक्षा	-	वा.ल.कुळकर्णी
संस्कृत नाट्यसृष्टी	-	गो.के.भट
मराठी नाट्यसमिक्षेचा विकास	-	डॉ.चंद्रकांत धांडे
महाराष्ट्राची सांस्कृतीक लोककला	-	डॉ.रामचंद्र देखणे
पाश्चात्य रंगभूमीची वाटचाल	-	कृ.रा. सावंत
जागतिक रंगभूमी १ आणि २ (पुर्वरंग)	-	माणिक कानडे
रंगभूमीवरील नेपथ्य	-	पु. श्री.काळे
बापू लिमये उवाच - १, २, ३	-	बापू लिमये
मराठी कॉमेडी - ट्रेजेडी	-	माधव मनोहर
The Marathi Theatre	-	ज्ञानेश्वर नाडकर्णी
Dramatic Movements	-	नेमाई घोश
The Indian Stage - १ & २	-	हेमेंद्र नाथदास गुप्ता

